

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Pardubice

Inspekční zpráva

Odborné učiliště a Praktická škola, Žamberk, Tyršova 214

Tyršova 214, 564 01 Žamberk

Identifikátor: 600 024 792

Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Ústí nad Orlicí, Špindlerova 1167, 562 01 Ústí nad Orlicí

Termín konání komplexní inspekce: 10. - 14. dubna 2000

Čj.	102 149/00-4033
Signatura	kj5zt202

ÚVODEM

Odborné učiliště a Praktická škola Žamberk (dále jen škola) má mnoholetou tradici speciální školy. Jako zvláštní odborné učiliště pro mentálně postižené žáky bylo zřízeno k 1. září 1981. Statut odborného učiliště škola získala v roce 1991. Od 1. září 1994 došlo k rozšíření působnosti školy o speciální rodinnou školu (experimentální ověřování), v dnešní podobě se jedná o školu praktickou. Existence školy prošla mnohými obměnami materiálními a rovněž koncepčními. Původní stará budova školy dříve sloužila jako dětský domov. Nově vzniklá škola se potýkala s výraznými prostorovými problémy, proto byla situace často řešena několika elokovanými pracovišti i mimo město Žamberk. Před několika lety se podařilo prosadit a realizovat stavební rekonstrukci školy a postavit nákladnou přístavbu. Pouze v Jablonném nad Orlicí je po řadu let umístěno odloučené pracoviště školy pro žáky učebního oboru řeznických a uzenářských prací.

Rovněž školní pozemek byl plně využit a přebudován k výchovně vzdělávacím potřebám.

K tělovýchovným aktivitám žáků slouží moderní sportovní areál, část zahrady je využívána k pěstitelským účelům v rámci praktického vyučování žáků.

Dle současných platných právních norem jsou v učebních oborech odborného učiliště vyučování absolventi zvláštních škol. Do praktické školy jsou přijímáni žáci jak ze zvláštních škol, tak rovněž ze škol základních, kteří školu ukončili neúspěšně nebo v nižším než 9. ročníku.

Současnou naplněnost školy uvádí následující tabulka:

Typ školy	Počet tříd	Počet žáků
Odborné učiliště	10	191
Praktická škola s jednoletou přípravou	1	7
Praktická škola s tříletou přípravou	7	48
Celkem	18	246

Žákům praktické školy s tříletou přípravou je v průběhu 1. ročníku umožněna docházka do kurzu na doplnění vzdělání poskytované zvláštní školou (úspěšně realizováno ve spolupráci se Zvláštní školou v Žamberku). V případech absolvování kurzu jsou žáci po vykonání rozdílových zkoušek přeřazeni do příslušného učebního oboru odborného učiliště. Ředitel školy vydal v souladu s § 3 odst. 10 vyhl. MŠMT č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách dne 31. srpna 1999 „Povolení výjimky z maximálního počtu žáků ve třídě“, neboť v některých třídách školy je vyšší počet žáků než stanoví § 3 odst. 7 výše citované vyhlášky. Toto opatření se týká především 1. ročníků a třech třídních kolektivů 2. ročníků, ve kterých během školního roku nejčastěji dochází k ukončení studia žáků z nejrůznějších osobních, ekonomických a dalších důvodů.

Speciální škola sdružuje odborné učiliště, praktickou školu, internát a školní jídelnu. Zabezpečuje teoretické vyučování u všech učebních oborů a praktické školy, praktické vyučování zajišťuje u žáků praktické školy a učebního oboru Kuchařské práce, Šití oděvů a Pečovatelské práce. Dále zajišťuje činnosti, které podmiňují provoz a činnost školy. V omezeném rozsahu provozuje hospodářskou činnost na základě živnostenských listů ve třech oblastech - ubytování, hostinská činnost a koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Všeobecně vzdělávací předměty

Hospitačně byla sledována výuka ve všech čtyřech všeobecně vzdělávacích předmětech, tj. v českém jazyce a literatuře, matematice, občanské výchově a tělesné výchově. Hodnocení kvality vzdělávání proběhlo na základě uskutečněných 22 hospitací.

Matematika

Během komplexní inspekce byly vykonány hospitace ve třídách: PŠŘ1+Ř1, K1+PŠK1, Z1+PŠZ1, PŠR1+PŠP1+P1, P2+ŠO2, K2B, Ř2B, K3A, které představují zástupce tříd všech vyučovaných učebních oborů odborného učiliště a zástupce tříd jednotlivých zaměření tříleté praktické školy.

Předmět je vyučován v hodinových dotacích schválených učebních plánů, které byly upraveny v rámci povoleného 30 % rozsahu. Učební osnovy předmětu jsou plněny a jsou rozpracovány do tematických plánů jednotlivých učitelů, které schválil ředitel školy. Při zpracování tematických plánů byly respektovány mezipředmětové vztahy mezi matematikou a profilovým odborným předmětem každého vyučovaného oboru. Kontrolou plánů, zápisů v třídních knihách a učební osnovy byl zjištěn soulad probíraného učiva s platnou pedagogickou dokumentací všech hospitovaných oborů.

Matematiku vyučují v letošním školním roce tři vyučující, z nichž pouze jedna splňuje podmínky úplné způsobilosti ve smyslu vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Zbývající dva pedagogové mají středoškolské vzdělání. Převážná část vykonaných hospitací byla provedena u jedné vyučující se středoškolským vzděláním. Vyučovací hodiny byly velmi dobře připravené a promyšlené. Učitelka využívala v maximální míře svých dlouholetých zkušeností z výchovné práce se žáky z oblasti speciálního školství, což se projevovalo v citlivém přístupu ke všem žákům.

Předmět matematika se vyučuje v kmenových učebnách jednotlivých tříd. Všechny učebny, které byly v rámci hospitací navštíveny, působily vhodným estetickým dojmem. Výzdoba učeben byla účelně zaměřena na budoucí profesi žáků. Materiální vybavení pro výuku matematiky je standardní úrovně. Škola poskytuje žákům učebnice matematiky, popř. kapesní kalkulátory. Všechny učebny v budově školy v Žamberku, jsou vybaveny didaktickou technikou, která však není při výuce matematiky využívána.

Obě učitelky používaly v hodinách formy a metody práce, které byly adekvátní schopnostem žáků i cílům předmětu. Všechny hospitované hodiny měly stejný průběh: frontální opakování posledního učiva na začátku vyučování, vypracování krátkých kontrolních prací na fixování znalostí základního učiva a početních výkonů, kontrola domácích úkolů, rozbor příkladů z domácích úkolů s celou třídou, aplikace předchozího učiva na příkladech popř. výklad nového učiva, řešení jednoduchých příkladů, zadání domácího úkolu a závěrečné shrnutí vyučovací hodiny. Vyučovací proces v hospitovaných hodinách byl řízen účelně a efektivně s individuálním přístupem obou učitelek k jednotlivým žákům. Učitelky vedly žáky k samostatnému myšlení v rámci jejich možností, žáci byli vedeni k chápání učiva v souvislostech s užitím matematiky při každodenních činnostech a v budoucím profesním zaměření. Ve všech hodinách byla efektivně využita vyučovací doba, nižší pracovní tempo bylo zaznamenáno ve třídách PŠŘ1+Ř1 a P2+ŠO2 s ohledem na omezenější schopnosti žáků

vzhledem k mentálnímu postižení. V rámci provedených hospitací nebyly zjištěny závažné chyby odborného charakteru. V hodinách se vyskytly pouze drobné nepřesnosti pravděpodobně způsobené nižší koncentrovaností vyučujících na výuku z důvodu zvýšeného psychického vypětí.

Vhodné motivování žáků, které má v oblasti speciálního školství velký význam, bylo pozorováno ve všech sledovaných hodinách. Významnou motivací pro žáky byla zdůrazňovaná návaznost matematiky na odborné předměty jednotlivých učebních oborů, orientace žáků v běžném životě (hlavně v hodinách, ve kterých se probíral procentuální počet). Silný motivační charakter měla v některých třídách klasifikace správných samostatných výkonů žáků v lavicích. Aktivita žáků byla ve většině navštívených hodin na dobré úrovni.

Ověřování vědomostí žáků bylo prováděno ve všech třídách frontálním opakováním učiva a zpracováním krátkého písemného zkoušení. Výsledky učení žáků jsou vyhodnocovány na základě ústního zkoušení u tabule s individuálním přístupem k jednotlivcům, zpracováním čtvrtletních písemných prací a zadáváním krátkých písemných zkoušení. Hodnocení žáků je vždy pozitivně zaměřeno, v maximální míře je oceňována každá snaha žáků a jejich pokrok ve výuce.

Ve vyučovacích hodinách vládla atmosféra vzájemné důvěry a spolupráce, obě učitelky pozitivně ovlivňovaly psychosociální podmínky výuky. Osobnost žáků byla respektována, komunikace mezi žáky a učitelkami byla ve většině případů dobrá, žáci projevovali pozitivní vztah k výuce.

Celkově byla výuka matematiky velmi dobrá.

Český jazyk a literatura, občanská výchova

Učitelé mají rozpracované učivo do tematických plánů, které rámcově korespondují s deklarovanými učebními osnovami. Některé pasáže tematických plánů jsou spíše formální bez bližší specifikace probírané látky. Ve stanovených výukových cílech byly místy konstatovány rezervy a rutinní způsob přípravy ve smyslu podcenění specifik výuky mentálně postižených žáků s jejich odlišnými vzdělávacími potřebami. Spojení teorie s praxí, jako jedné z hlavních pedagogických zásad, bylo zaznamenáno především v hodinách občanské výchovy.

Výuku českého jazyka a literatury a občanské výchovy ve třídách umístěných v Žamberku zajišťují dva vyučující s pedagogickou způsobilostí, jeden z nich studuje v současné době speciální pedagogiku. Výuku na odloučeném pracovišti v Jablonném nad Orlicí zabezpečuje odborně a pedagogicky způsobilá učitelka (zde nebyly hospitace výše uvedených předmětů prováděny).

V oblasti materiálního zajištění výuky byly konstatovány rezervy. Většina vyučovacích hodin nebyla zabezpečena učebním materiálem a pomůckami v dostatečné kvantitě. Přehledné nástěnné materiály zejména pro mluvnické učivo nejsou používány. Taktéž další zdroje informací kromě mluveného projevu učitele, tj. slovníky, encyklopedie apod., netvoří součást výuky. Didaktická technika nebyla využita.

Výuka probíhala v kmenových třídách žáků. Učebny jsou prostorově přiměřené počtu žáků, vybaveny vhodným žákovským nábytkem. V hodinách českého jazyka a literatury byli žáci většinou pasivní, pro uplatnění psychohygienických zásad nebyl vytvořen dostatečný prostor. Většinou nebyly respektovány aspekty provázející vzdělávací proces zdravotně postižených žáků (zvýšená unavitelnost, nižší míra koncentrace apod.).

Většina hodin byla vedena konzervativním způsobem výuky bez výraznější alternace metod a forem práce. V hodinách občanské výchovy byla často vřazována názorná ukázka pozitivního

i negativního společenského chování. Tyto pasáže hodin byly však vyučujícím vedeny spíše chaotickým způsobem. Výuka českého jazyka a literatury postrádala promyšlené organizační prvky, vyučující spíše nahodile střídali různé náměty učiva. Převažovalo kolektivní opakování učiva, výklad nové látky a provedení zápisu do sešitů. Ve většině hodin byl upřednostněn monolog vyučujícího, žákům byl dán spíše omezený prostor k realizaci dotazů, aktivnímu zapojení se do výuky. Organizační pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné pouze zčásti, objevovalo se nekonkrétní a nezřetelné zadání úkolů. Nedbalé vedení sešitů žáků s častou absencí kontroly vyučujícími nebylo ojedinělým jevem.

Učitelé většinou neužívali vstupních motivačních metod žáků, kterými by přiblížili obsah hodiny. Místy zaznělo využití mezipředmětových vztahů a spojení teoretických poznatků s praktickými činnostmi, zejména v hodinách občanské výchovy. Bylo poukázáno na nižší efektivitu výuky a delší časové prodlevy. Snahou vyučujících bylo spravedlivě a objektivně zhodnotit výkon žáků, ne vždy se však toto podařilo naplnit. Někdy byli žáci povzbuzováni a motivováni k dobrému výkonu.

Nikoliv soustavně dbají učitelé na průběžné hodnocení žáků. V žákovských knížkách většinou není dostatek známek a hodnocení žáků, pro rodiče často jediný zdroj informací.

Mezi učiteli a žáky převažuje vztah vzájemné důvěry. Pokud je vytvořen prostor pro diskusi, je názor žáků akceptován. Rozvoj komunikativních dovedností nebyl ve většině hodin zřejmý, převažoval pasivní příjem informací od vyučujících. Nežádoucí chování žáků během prováděné inspekce nebylo zaznamenáno. Žáci se chovali slušně, znají pravidla společenského chování.

Celkově byla kvalita výuky obou předmětů ještě vyhovující.

Tělesná výchova

Časová dotace tělesné výchovy byla ve všech třídách v souladu se schválenými učebními plány. Obsahová náplň hodin odpovídala učebním osnovám. Předložené tematické plány učiva byly plněny. Stanovené cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy.

Hospitace probíhaly ve čtyřech hodinách u dvou učitelů. Pouze jeden z nich má vysokoškolské vzdělání. Kvalita výuky tím byla částečně ovlivněna, neboť občas docházelo k technickým a metodickým chybám. K výuce tělesné výchovy slouží tělocvična, jejíž rozměry a vybavení jsou vzhledem k počtu žáků tříd dostatečné. V blízkosti tělocvičny je prostor pro náradí. Dále je využívána malá kvalitně vybavená posilovna a nové prostorné hřiště s umělým povrchem, jehož součástí je doskočiště, běžecká dráha a hřiště na míčové hry. V tělocvičně i posilovně je řádně vyvěšen řád odborné pracovny.

Tělesná výchova je vyučována ve dvouhodinových blocích. Chlapci a děvčata cvičili odděleně vyjma třídy praktické školy, kde byl ve skupině děvčat zařazen jeden chlapec. Organizace, formy a metody výuky byly do jisté míry ovlivněny chybějící odbornou způsobilostí učitelů. Objevovaly se chyby v názvosloví a nedostatky v technice cvičení, ne vždy byly opravovány. Sledována byla gymnastická cvičení, nácvik prvků z různých sportů jako košíková, tenis, stolní tenis, vybíjená, cvičení v posilovně, závodivé hry, nácvik nízkého startu a běh na krátkou vzdálenost. Kladem je skutečnost, že v jedné ze tříd je v hodinách tělesné výchovy zařazena těžce tělesně postižená nemluvící žákyně, která evidentně pozitivně prožívala zapojení se do kolektivní činnosti.

V průběhu hodin byly s úspěchem využívány ke zvýšení efektivity cvičení motivační výzvy. Výjimečně se projevil téměř nezájem o cvičení, přesto se tato skutečnost nestala pro učitele předmětem zájmu. Hodnocení bylo převážně pozitivní, byla respektována zásada přiměřenosti.

Průběh hodin potvrdil, že při výuce tělesné výchovy jsou žákům známá pravidla jednání,

že tato pravidla jsou respektovaná a dodržovaná. Osobnost žáků byla respektována, k ponižování žáků ani k výsměchu pro tělesnou neobratnost nedocházelo. Verbální i neverbální komunikace učitelů byla dobrá. Žáci byli ukázněni, pozitivní vztah ke cvičení projevovala jen část žáků.

Úroveň výuky tělesné výchovy byla dobrá.

Kvalita vzdělávání v odborných předmětech

Odborné předměty stavebního charakteru (technologie, materiály, odborné kreslení)

Ve výše uvedených předmětech oborů Zednické práce a Praktická škola tříletá bylo hospitováno 6 vyučovacích hodin.

Posuzované předměty jsou povinné. Výuka je v 1. a 2. ročníku realizována společně ve třídách dělených dle výše uvedených oborů, ve 3. ročníku je samostatně vyučován obor Zednické práce. Z tohoto důvodu jsou časové dotace předmětů, při srovnání se schválenými učebními plány, především v oboru Praktická škola, výrazně upravené. Rovněž jsou mezi ročníky významně přesunuty některé tematické celky. Legalizace tohoto stavu je provedena dle metodického pokynu MŠMT, k postupu při úpravě vzdělávacího procesu škol a školských zařízení čj. 18276/98-20 ze dne 30. dubna 1998. Učební osnovy jsou vyučujícím rozpracovány v tematických plánech, které jsou schváleny ředitelem školy. Zjištěné diference časové dotace učiva v tematických plánech při porovnání se skutečností v třídních knihách nevyvolávají obavy o splnění učebních osnov. Obsah výuky je plánován jediným vyučujícím teoretických předmětů tohoto zaměření ve škole, při pravidelné spolupráci s pedagogickými pracovníky Střediska praktického vyučování, Žamberk, Karlovice - Zemědělská 846, které zajišťuje praktické vyučování (odborný výcvik). Tento systém plánování plně nahrazuje činnost předmětových nebo oborových komisí. Konkrétní stanovené výukové cíle se řídí aktuálním složením žáků a jsou především směřovány k praktickému využití poznatků. Příprava pedagoga na hospitované hodiny byla zodpovědná, rovněž perspektivní přípravě věnuje vyučující významnou pozornost.

Jak již bylo výše zmíněno, výuku těchto předmětů zajišťuje jeden učitel bez odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Vyučující splňuje kvalifikační požadavky mistra odborné výchovy a v současné době navštěvuje studium speciální pedagogiky. Pedagog disponuje několikaletou pedagogickou a odbornou praxí, což se pozitivně odráží ve výuce.

Výuka probíhala v učebně menších rozměru s vybavením názornými pomůckami v souladu s vyučovanou odborností. Prostorové a psychohygienické podmínky odpovídaly potřebám kvalitní výuky, prostředí bylo podnětné a estetické. V učebně byla k dispozici didaktická technika (např. zpětný projektor, video). Žáci jsou částečně vybaveni učebnicemi, další studijní materiál jim je zapůjčován. Vyučující vytvořil pro některé předměty vlastní skripta, popř. jsou žákům poskytovány určité jejich segmenty.

V rozvrhu hodin jsou vyučovací jednotky, mimo několika případů, rovnoměrně rozvrženy po jednotlivých hodinách nebo ve dvouhodinových blocích. Výkladové vyučovací hodiny měly tradiční stavbu, tj. po nezbytných formalitách v úvodu a seznámení žáků s cíli hodin, následovalo frontální opakování jako zpětná vazba a výklad s diktovaným zápisem poznámek do sešitů. Náročnost výuky, výběr a množství informací odpovídaly významu oborů a specifickým podmínkám příslušné třídy. V předávání informací byla zřejmá kontinuita, včetně mezipředmětových vztahů. V některých vyučovacích jednotkách byla použita didaktická

technika, rovněž byly využívány názorné učební pomůcky. Celou výukou prolínala snaha po aktivizaci žáků, vyučující výklad významně doplňoval o praktické poznatky a orientoval do oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti práce. V rámci hospitační činnosti nebyly zjištěny odborné nedostatky, pouze v několika případech nebyla použita správná odborná terminologie.

Vyučující dbal na motivaci žáků. Významnými motivačními prvky bylo viditelné praktické využití předávaných poznatků a využití mezipředmětových vztahů. K udržení pozornosti žáků rovněž přispělo časté střídání jednotlivých činností a poutavost výkladu. Přesto přístup některých žáků byl neaktivní. Při frontálním prověřování zvládnutí učiva v úvodu vyučovacích jednotek nebo při průběžném testování výchozích znalostí žáků při výkladu, směřovaly kladené otázky jak do oblasti pamětního zvládnutí učiva, tak především do oblasti pochopení vztahů a podpory logického myšlení. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti, žákům byla poskytována pomoc. Kvalita žakovských odpovědí byla velmi různorodá. Hodnocení žáků odpovídalo předvedeným výkonům. V průběhu hodin byla oceňována snaha i pokrok v řešení jednotlivých úkolů v závislosti na individuálních dispozicích žáků, ale většině hodin chybělo širší celkové závěrečné hodnocení žakovské iniciativy a znalostí.

Komunikace mezi pedagogem a žáky byla založena na vzájemné důvěře. Osobnost žáka byla respektována, komunikativní schopnosti žáků nebyly potlačovány. Vystupování a chování žáků bylo obvykle přirozené, bez vážných kázeňských problémů. Přes výše zmíněnou pasivitu některých žáků a komunikační problémy, byl identifikován v souhrnu pozitivní vztah žáků k výuce. Vlastní projev pedagoga byl srozumitelný a přátelský.

Výuka této skupiny předmětů byla velmi dobrá.

Odborné předměty učebních oborů Kuchařské práce a Šití oděvů (potravinářství a výživa, stolničení, technologie šití)

Ve sledovaných předmětech odpovídala časová dotace učebního plánu deklarovanému vzdělávacímu programu. Učitelé mají zpracovány kvalitní funkční tematické plány. Zápisy v třídních knihách, písemné výstupy žáků a tematické plány svědčí o kontinuitě výuky v rámci předmětů mezi jednotlivými ročníky. Vyučující byli ve všech hospitovaných hodinách na výuku připraveni, měli stanoveny výchovně vzdělávací cíle, které se snažili ve většině případů naplňovat promyšlenou organizací hodiny. Často docházelo k propojení teoretických poznatků s praktickým životem.

Všichni vyučující jsou odborně způsobilí k výuce daných předmětů, chybí jim pedagogická způsobilost v oblasti speciální pedagogiky. Tento nedostatek se snaží eliminovat důkladnou přípravou na výuku. Hodiny proběhly v kmenových učebnách, ve kterých jsou umístěny názorné pomůcky a materiály dle příslušného učebního oboru. V hodinách většinou chyběl větší důraz na uplatnění přiměřeného podílu aktivující a relaxační složky ve výuce vzhledem ke zdravotnímu postižení žáků.

Organizačně byly hodiny dobře zvládnuté, pouze v jedné hodině docházelo k spíše překotnému střídání činností a rychlému sledu podávaných informací na úkor efektivity výuky. Většina hodin měla klasickou stavbu, tj. opakování známého učiva, výklad a zápis do sešitů. Sešity žáků jsou vedeny pečlivě, zápisy jsou funkční a mnohdy nahrazují učebnice, které doposud pro odborná učiliště nejsou v mnoha případech k dispozici.

K danému předmětu byli žáci vhodnými formami motivováni a sami projevovali zájem o probírané učivo. K hodnocení žáků dochází průběžně. Při ověřování vědomostí byli žáci přiměřeně povzbuzováni a aktivováni k dobrému výkonu.

Ve vzájemných vztazích mezi učiteli a žáky byly konstatovány pozitivní prvky. Vyučující nastolovali přiměřenou atmosféru důvěry a vzájemného respektu. Pozorované vztahy mezi žáky působily kamarádským dojmem.

Sledované odborné předměty byly velmi dobré.

Biologie

Uvedený předmět je vyučován jako povinný odborný v učebním oboru Řeznické a uzenářské práce a praktické škole s tímž zaměřením. Dále je vyučován jako volitelný předmět v tříleté praktické škole se zaměřením na rodinnou výchovu a vedení domácnosti. Časová dotace předmětu je v souladu se schváleným učebním plánem. Členění učiva do jednotlivých ročníků vychází z učebních osnov platného vzdělávacího programu. Obsahová náplň předmětu je rozvedena v tematických plánech. Respektuje zvláštnosti a specifika odborného učiliště a praktické školy. Všechny hospitované hodiny byly řádně připraveny.

Předmět je vyučován dvěma pedagogy. Jeden je plně odborně a pedagogicky způsobilý, druhý je odborně a pedagogicky způsobilý bez studia speciální pedagogiky. Vyučování probíhalo v kmenových třídách. Učební obor je vyučován na pracovišti v Jablonném nad Orlicí, kde jsou ve třídách umístěny odborné materiály. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám. Materiální zázemí (modely, přírodniny) je na dosti nízké úrovni. K dispozici byla didaktická technika, která se ale velmi málo využívala (zpětný projektor).

Na pracovišti v Žamberku je prostředí školy vzhledem k uvedenému předmětu podnětné a esteticky působivé. V prostorách školy jsou umístěna terária plazů, voliéry ptáků a botanické koutky. Vše je využíváno ve výuce předmětu a má velmi pozitivní vliv na formování osobnosti žáků.

Práce v hospitovaných hodinách byla jednak klasického charakteru (opakování, výklad, závěrečné shrnutí), ale vedle toho se používaly různé činnosti, které udržovaly pozornost žáků (práce s multiplikáty přírodnin, práce s učebnicí, individuální a skupinové úkoly apod.). Výhodou jsou nižší počty žáků ve třídách, takže práce učitele mohla být více individuální. Výběr, sled a množství informací byl přiměřený náročnosti učiva, respektoval věkové a mentální zvláštnosti žáků. V hodinách se používaly a rozvíjely techniky podporující zapamatování učiva, žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo v praxi. Stěžejním prvkem při výuce byl neustálý rozhovor vyučujícího s žáky, který je udržoval v pracovní pozornosti. Při pořizování poznámek se užívalo buď způsobu diktování nebo vyučující psal poznámky na tabuli. Větší použití názorných pomůcek a didaktické techniky by přispělo k zefektivnění vyučovacích hodin.

Ve všech hodinách bylo na začátku i v průběhu hodin zařazeno prověřování výchozích i nových znalostí. Při zkoušení se používaly různé metody (hlavně písemné), které vycházely ze specifických podmínek tříd a mentálních zvláštností žáků. Otázky nebyly zaměřeny jen na pamětní zvládnutí učiva, ale i na pochopení vztahů a souvislostí. Objektivnost hodnocení, oceňování snahy a pokroku mělo povzbuzující charakter a patřilo k motivačním prvkům výuky.

Osobnost žáků byla respektována, dohodnutá pravidla jednání se akceptovala a dodržovala. Komunikace mezi vyučujícími a žáky byla založena na vzájemné důvěře a přispívala k příznivé atmosféře ve třídách. V hodinách vládla pracovní atmosféra. Vyučující kladně ovlivňovali psychosociální podmínky výuky. Úroveň verbální a neverbální komunikace vyučujících byla na dobré úrovni.

Celkově byla výuka biologie velmi dobrá.

Epidemiologie a hygiena

Předmět je vyučován jako povinný odborný v učebním oboru Pečovatelské práce a praktické škole se zaměřením na práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních. Počet hodin je v souladu se schváleným učebním plánem. Obsahová náplň předmětu je rozvedena v tematickém plánu. Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání a respektují zvláštnosti a specifika složení tříd. Zásada soustavnosti a spojení teorie s praxí je uplatňována. Všechny hospitované hodiny byly řádně připraveny.

Předmět vyučuje jedna učitelka, která má středoškolské vzdělání. Výuka probíhá v kmenových třídách nebo také v náhradních prostorách (klubovna). Vzhledem k menšímu počtu žáků jsou prostory vyhovující, odpovídají psychohygienickým zásadám. Vyučující má k dispozici názorný materiál, který využívala ve sledovaných hodinách. Učební prostředí je podnětné a estetické.

Sledované hodiny se vyznačovaly neustálým dialogem vyučující se žáky. Tato metoda vedla k tomu, že se všichni mohli úspěšně uplatnit, byli v neustálé pozornosti a atmosféra v hodinách byla pracovní. Výběr, sled a množství informací byl přiměřený náročnosti učiva, respektoval specifické podmínky ve třídách odborného učiliště i praktické školy. Vyučující využívala zkušeností žáků, vytvářela dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru a zohledňovala žáky se specifickými poruchami učení. Organizace výuky vycházela z úvodního opakování (většinou písemného), výkladu spojeného s rozhovorem, záznamem poznámek na tabuli a závěrečným opakováním probrané látky. Ve výuce byly použity názorné pomůcky, didaktická technika použita nebyla.

V hodinách byly uplatňovány vstupní motivační metody, učivo se vhodně aktualizovalo a navazovalo se na praktické zkušenosti žáků. Zkoušení a opakování mělo návaznost na probírané učivo, hodnocení bylo spravedlivé, objektivní, respektovalo individuální dispozice žáků a přispívalo k pozitivní motivaci. Při volbě metody zkoušení se nezapomínalo na specifické poruchy učení.

Komunikace mezi učitelkou a žáky byla založena na vzájemné důvěře a spolupráci. Pravidla jednání byla dohodnutá, respektovaná a dodržovaná. Vyučující vytvářela dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru žáků, pozitivně ovlivňovala psychosociální podmínky výuky. Většina žáků projevovala pozitivní vztah k výuce. Verbální i neverbální komunikace vyučující byla na dobré úrovni.

V předmětech epidemiologie a hygiena byla kvalita výuky velmi dobrá.

Kvalita vzdělávání v praktické škole s jednoletou přípravou

Třída praktické školy s jednoletou přípravou je ve škole v provozu druhým rokem. V letošním školním roce ji navštěvuje 7 žáků. Jeden žák denně dojíždí z rodiny, ostatní jsou z Ústavu sociální péče Žampach. Ve třídě byly provedeny hospitace v hodinách čtení, rodinné výchovy, hudební výchovy a tělesné výchovy.

Časová dotace věnovaná sledovaným předmětům byla v souladu se vzdělávacím programem čj. 24744/96-24, vydaným MŠMT ČR dne 31. července 1996. Probírané učivo odpovídalo učebním osnovám i předloženým písemně zpracovaným tematickým plánům.

Učitelé působící v této třídě nejsou absolventy speciální pedagogiky. Kvalita výuky tím však ovlivněna nebyla, všichni vyučující přistupovali k žákům velmi vstřícně, měli na žáky přiměřené požadavky a dosahovali ve výuce dobrých výsledků. Třída je umístěna v malé místnosti, je vybavena běžným školním nábytkem přiměřené velikosti a esteticky upravena. V hodině čtení byla vhodně použita didaktická technika k promítání ukázek literárního díla. Zásady psychohygieny byly v rámci možností naplňovány.

Organizační pokyny byly jasné a přiměřené hloubce mentálního postižení žáků. Cíl hodiny byl srozumitelně oznámen. Byly respektovány individuální potřeby a schopnosti jednotlivých žáků, učitelé taktně a citlivě pomáhali žákům v činnostech, které jim činily potíže. Většinou byly užívány aktivizující metody a formy práce, řada učebních pomůcek a místo učebnic nakopírované listy s obrázky, články, texty písni apod. Ve všech hodinách byla vytvořena příznivá pracovní atmosféra, většina žáků byla aktivní, ukázněná a viditelně pracovala se zájmem a chutí. Efektivita jednotlivých hodin byla velmi dobrá.

Učitelé průběžně žáky motivovali pochvalou, uznáním a oceněním jejich práce. Značně využívali životních zkušeností žáků, na které navazovali a vhodně je rozvíjeli. Klasifikace nebyla při hospitacích užita, kontrola žákovských knížek však prokázala, že hodnocení a klasifikace jsou běžnou součástí hodin a mají ryze motivační funkci.

Komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Komunikativní schopnosti žáků byly dobré, v naukových hodinách byly cíleně rozvíjeny. Nechuť ke školní práci, nezáměr, příp. prvky nežádoucího chování nebyly zaznamenány. Všichni žáci projevovali k výuce sledovaných předmětů velice kladný vztah, návštěvu školy vnímají

Výuka v praktické škole s jednoletou přípravou byla velmi dobrá.

Odborný výcvik a praktická cvičení

Odborný výcvik a praktická cvičení jsou zařazena do výuky jako povinný vyučovací předmět s profilující funkcí při závěrečné zkoušce. Jeho realizace je prováděna v souladu s obsahem platných učebních dokumentů. Učební osnovy jsou rozpracovány do tematických plánů, které respektují specifika složení učebních skupin. Jejich zpracování však místy postrádá bližší specifikaci vzdělávacích cílů vyučovaných jednotek jednotlivých témat. Problematika je pravidelně projednávána a hodnocena v tříčlenné předmětové komisi pro praktické vyučování. Koordinace učiva je v souladu se zásadou soustavnosti a propojení teorie s praxí.

Odborný výcvik a praktická cvičení jsou zabezpečována diferencovaně:

- v odborných učebnách v prostorách školní budovy (šicí dílny, cvičná kuchyně, pracovní dílny v suterénu školy),
- prostřednictvím právnických nebo fyzických osob, které mají oprávnění k činnosti v daném oboru,
- samostatnými středisky praktického vyučování (dále jen SPV) na základě uzavřených smluv:
 - pro učební obor Řeznické a uzenářské práce SPV pro potravinářskou výrobu, Jablonné nad Orlicí, A. Hanuše 142
 - pro učební obor Zednické práce SPV, Karlovice, Zemědělská 846.

Inspekční činnost se uskutečnila na následujících pracovištích:

- šicí dílny v budově školy s výukou učebního oboru 31-59-E/001 Šití oděvů, sledovány dvě učební skupiny,
- provozní pracoviště v budově školy (kuchyně, školní jídelna) s výukou učebního oboru 65-52-E/001 Kuchařské práce.

Byly navštíveny SPV za účelem zjištění úrovně vzájemné spolupráce se speciální školou:

1. SPV Žamberk s výukou učebního oboru 36-67-E/001 Zednické práce - skupinová výuka žáků odborného výcviku (pracoviště - přístavba garáže u rodinného domku v Žamberku, pracoviště Albertinum v Žamberku)
2. SPV Jablonné nad Orlicí s výukou učebního oboru 29-56-E/002 Řeznické a uzenářské práce - skupinová výuka žáků odborného výcviku.

Práce konaná žáky má převážně produktivní charakter (zakázky firem a soukromníků). Žáci za takto odvedenou práci dostávají pravidelnou odměnu. Mistři odborné výchovy umožňovali žákům pracovat individuálním tempem a řešit úkoly alternativními způsoby. Byla konstatována oboustranná kooperativní spolupráce obou subjektů v zájmu naplnění specifických potřeb žáků školy.

Pro individuální výuku jsou ve školní jídelně a kuchyni zřízena dvě pracoviště odborného výcviku (učební obor 65-52-E/001 Kuchařské práce). Výuku provádí instruktorka odborného výcviku s úplnou kvalifikací k výkonu práce. Pracoviště jsou po technické stránce dobře vybavena a umožňují plnění učebních osnov v požadovaném rozsahu. Žákům jsou k dispozici rozmanité technologie přípravy jídel s využitím různých nástrojů a kuchyňských robotů. Vstupní instruktáž dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků (dále jen BOZP) byla žákům poskytnuta a rovněž tak se jim dostává průběžného poučení u každého nového tématu osnov učebního oboru. Zápisníky BOZP pro evidenci provedeného poučení dodržování zásad bezpečnosti práce jsou školou zavedeny, ale vedeny jsou pouze záznamy poučení prvotního vstupu na pracoviště. Centrálně je zavedena kniha úrazů.

Pro skupinovou výuku žáků jsou dle organizačního schématu řízení určeny čtyři učitelky praktického vyučování na celý pracovní úvazek. Podmínku odborné způsobilosti splňují tři učitelky. Žádná z vyučujících však nemá vystudovanou speciální pedagogiku. Jejich průměrná pedagogická praxe činí osm let. Výuka po materiální stránce je dobře zajištěna. Dílenské učebny jsou dostatečně prostorné s možností řádného osvětlení a větrání. Přidělování osobních ochranných pomůcek žákům učebních oborů je řešeno na podkladě vnitřní směrnice (učební obor Šití oděvů není ve směrnici uveden). Psychohygienické a estetické podmínky prostředí jsou na dobré úrovni.

Škola věnuje pozornost uplatňování zásady názornosti (vzorníky prací - názorná technologie postupů různých druhů prací, výstavky žákovských prací ze dřeva a kovu apod.). Množství informací a náročnost učiva je přizpůsobena možnostem žáků. Dovednosti v odborném výcviku jsou ponejvíce pak uplatňovány na cvičné nebo užitkové práci. Nabídka zdařilých výrobků veřejnosti je realizována v prodejně školy. Ve výuce jsou zohledňovány potřeby a individuální schopnosti žáků.

Povinná dokumentace je na jednotlivých pracovištích školy zavedena. V denících evidence odborného výcviku (DEOV SEVT 49 452 0 - skupinová výuka žáků) není vyplňována část II. (přehled o plnění osnov jednotlivými žáky). Část III. DEOV má nižší vypovídací hodnotu v uvádění absence a klasifikace žáků.

Vědomosti a dovednosti jsou předávány žákům formou instruktáží a individuálního přístupu vyučujících. Vyučující respektovali zásadu přiměřenosti a rovnoměrnosti učiva vzhledem k věku a specifickým zvláštnostem žáků, využívali rozmanitých vyučovacích forem a metod (názorné ukázky se vzorky prací, dialogu, předvedení s výkladem apod.). Výuka byla prováděna ponejvíce na cvičné práci. Žáci pracovali samostatně a bylo patrné, že jsou vedeni ke schopnosti naučit se poznatky aplikovat. Délka pracovní doby a dodržování přestávek byly v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách, a dále ustanovením § 16 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů. Učivo bylo

interpretováno s věcnou správností a vyučovací čas měl efektivní využití.

Na podkladě vykonaných hospitací, záznamů DEOV a rozhovorů se žáky na jednotlivých pracovištích bylo patrné, že učitelky praktického vyučování využívají mezipředmětových vztahů a realizují zpětnou vazbu za účelem ověřování si znalostí a dovedností žáků. Dochází k pravidelnému hodnocení pracovních výsledků (DEOV, žákovské knížky), ale také nechybělo ocenění snahy slovem uznání. Způsoby hodnocení žáků a jejich vedení k praktickým činnostem vytvářejí prostor pro analýzu vlastních chyb.

V průběhu výuky odborného výcviku byla pozorována častá potřebná komunikace mezi učiteli i žáky. Rovněž tak nechyběla vzájemná rada a pomoc mezi žáky navzájem. Vedení žáků bylo založeno na vzájemné důvěře, vstřícné pomoci pedagogů a zejména velkého pochopení pro překonávání pracovních těžkostí.

Odborný výcvik byl velmi dobrý.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výuky byly velmi dobré. Personální a psychohygienické podmínky byly dobré, materiální zajištění výuky velmi dobré. Organizace, formy a metody práce byly velmi dobré. Oblast motivace a hodnocení žáků, interakce a komunikace mezi žáky a učiteli a žáky navzájem respektovala specifické potřeby handicapovaných žáků, byla velmi dobrá. Celková kvalita vzdělávání byla na základě výše uvedených skutečností velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Činnost školy vychází z písemně zpracované výhledové koncepce „Projekt výchovně vzdělávacích aktivit školy na léta 1999 - 2004“. Jedná se o dokument zpracovaný na vysoké erudované úrovni, zachycující analýzu stavu minulého s předpokládaným vývojem do budoucna. Výhledově zpracovává přijímání žáků v budoucích školních letech s ohledem na trendy trhu práce se stanovením priorit.

Na pedagogické radě dne 25. srpna 1999 byl projednán a schválen „Plán práce na školní rok 1999 - 2000“. Postihuje oblast výchovy a vzdělávání i oblast řídicí a kontrolní činnosti. Jsou stanoveny termíny pedagogických rad a provozních porad, schůzky s rodiči atd. Dokument předkládá osobní zodpovědnost vyučujících za různé úseky činnosti ve škole. Kromě celoročního plánu je realizováno krátkodobější plánování na jednotlivá období školního roku.

Výuka ve školním roce 1999/2000 pro odborné učiliště probíhá podle učebních plánů typu B schválených MŠMT ČR pod čj. 23 804/95 - 24 a učebních dokumentů jednotlivých učebních oborů a odborných předmětů s účinností od 1. září 1995. Výuka v praktické škole se řídí níže uvedenými učebními dokumenty.

Prehled učebních oborů a zaměření praktické školy školního roku 1999/2000:

Kód oboru	Název	Čj., datum schválení MŠMT ČR	Délka studia
29-56-E/002	Řeznické a uzenářské práce	1827195-24 z 1. 8. 1995	3
31-59-E/001	Šití oděvů	20356/95-24 z 9. 8. 1995	3

36-67-E/001	Zednické práce	20140/95-24 z 7. 8. 1995	3
65-52-E/001	Kuchařské práce	20157/95-24 z 4. 8. 1995	3
69-55-E/005	Pečovatelské práce	20144/95-24 z 7. 8. 1995	3
78-62-C/001	Praktická škola	24744/96-24 z 31. 7. 1996	1
78-61-D/001	Praktická škola	22583/96-24 z 26. 6. 1996	3

Všechny uvedené učební obory a typy praktické školy jsou v souladu s „Rozhodnutím MŠMT ČR o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení“, čj. 14 750/99-21 ze dne 19. února 1999.

Speciální školu navštěvují žáci s nejrůznějším zdravotním, případně sociálním handicapem. V případech kombinovaného postižení či hlubší mentální retardace inspekce nezaznamenala zpracování individuálních výchovně vzdělávacích plánů pro diferencovaný přístup k žákům ze strany učitelů.

Plánování je velmi dobré.

Organizování

Ředitel školy ustanovil pro tento školní rok pouze jednoho zástupce ředitele. Pracovní náplň této funkce je velice rozsáhlá, činnost zástupce ředitele školy je velice náročná. Je plněna s velkou dávkou zodpovědnosti a pracovního nasazení mnohdy nad rámec běžných pracovních povinností. Pro příští školní rok zvažuje ředitel školy jmenování druhého zástupce.

Organizační uspořádání školy vychází z organizačního řádu. Tento dokument má vysokou kvalitativní úroveň. Jeho součástí je vnitřní řád obsahující interní směrnice upravující všechny úseky činnosti školy. Jsou vymezeny vztahy školy k orgánům státní správy, stanoveny kompetence vedoucích a hospodářských pracovníků. Pracovní náplně pedagogických pracovníků vycházejí z Pracovního řádu vydaného MŠMT ČR pod čj. 16 969/96 - 42. Pracovní náplně provozních zaměstnanců jsou součástí vnitřního řádu školy.

Zaměstnanci školy získávají potřebné informace především na zasedáních pedagogických rad a dále na pracovních poradách, které se konají dvakrát za měsíc. Zápisy z pedagogických rad svědčí o zhodnocení prospěchu a chování žáků a analýze stavu. Provádění zápisů je opatřeno žádoucími administrativními náležitostmi. Průběžně jsou aktuální informace vyvěšovány na nástěnce.

Informovanost žáků školy je realizována několika směry. Na chodbách jsou vyvěšeny nástěnky, třídní učitelé koordinují tok nových sdělení, funguje školní rozhlas, na jehož relacích se rovněž podílejí i žáci. V závažných případech jsou žáci i jejich rodiče informováni korespondenčním způsobem. Běžně jsou pro rodiče svolávány třídní schůze, někdy spojené s tematicky pojatou prodejní výstavou. Ve škole pracuje Občanské sdružení rodičů a přátel školy, které se podílí na organizovaných akcích a přispívá žákům na sportovně branný kurz, kulturní a vzdělávací aktivity a sportovní vyžití.

Informační systém školy je konstruktivní a funkční, umožňuje včasný přenos informací ze všech dostupných zdrojů.

Škola vede kroniku, ve které představuje svoji činnost. Četná fotodokumentace dokládá pořádané aktivity nad rámec běžné činnosti školy. Škola často prezentuje svou práci v regionálním tisku. Účastní se několika sportovních, příp. společenských akcí ročně. V soutěžích a turnajích dosahují žáci umístění na předních pozicích.

V rámci inspekce byla uskutečněna dotazníková akce, písemnou formou bylo osloveno 50 rodičů žáků. Návratnost dotazníků činila 82 %. V odpovědích respondentů převládala spíše spokojenost s činností školy, část rodičů se často vyjadřovala ve smyslu „nemohu posoudit“, spíše nespokojenost, příp. nespokojenost se objevila zejména v okruhu volného sdělení názoru na školu. Konkrétní důrazná nespokojenost nebyla zaznamenána.

V průběhu inspekce byla analyzována úroveň vedení povinné dokumentace školy. Bylo konstatováno, že je vedena kompletně a převážně na dobré úrovni. Vypovídající hodnotu mají osobní spisy žáků, ve kterých jsou zakládány a doplňovány všechny potřebné údaje o žácích, zejména o jejich zdravotním postižení. Kvalitně je zpracován vnitřní žákovský řád. Formální a věcné nedostatky a rezervy byly shledány v některých třídních knihách (část třídních knih je vedena na starých tiskopisech SEVT, záznamy učiva některých vyučujících jsou formální bez věcné vypovídající hodnoty). V jednacím protokolu školy nejsou evidována čísla jednací.

V organizaci výchovně vzdělávacího procesu bylo dáno vedení školy ke zvážení a případné změně ve stanovení pětiminutových přestávek (vyjma velké přestávky) z důvodu nežádoucího omezeného časového prostoru pro relaxaci žáků se zdravotním handicapem.

Organizační a informační systém školy je velmi dobrý.

Vedení a motivování pracovníků

Ve škole jsou vytvářeny podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pedagogických pracovníků. Vedení školy využívá v maximální míře pedagogické a odborné způsobilosti pedagogických pracovníků (viz "Další významná sdělení"). V současné době bylo k rozšiřujícímu studiu speciální pedagogiky přijato (nebo již studují) celkem 7 pedagogických pracovníků. Vedoucí pracovníci přikládají otázce dalšího vzdělávání velký význam. Ředitelství podporuje účast učitelů na vzdělávacích akcích, zejména pořádané Službou škole (Pedagogické centrum) v Ústí nad Orlicí. Trvalá spolupráce je navázána s pedagogicko- psychologickou poradnou v okresním městě. S ohledem na specifické výchovné a vzdělávací problémy žáků školy je věnována velká pozornost neustálému vzdělávání pedagogů v oblasti speciální pedagogiky. Vedení zabezpečuje ve škole vzdělávací akce pro všechny pedagogické pracovníky minimálně 4x za školní rok. Pracovní porady (1x za 14 dnů) jsou rovněž praktickou školou psychopedické osvěty. Kolektiv pracovníků zde s využitím názorů jednotlivců sjednocuje společná stanoviska ke konkrétním pedagogickým problémům.

Začínajícím pedagogickým pracovníkům je zajištěno uvádění zkušeným kolegou, metodická a organizační pomoc.

Ředitelství školy má vytvořený systém pravidelného hodnocení pracovníků a zpracovaná kritéria hodnocení s názvy "Osobní příplatek", "Odměna za splnění mimořádných a zvlášť významných pracovních úkolů." Kritéria tvoří náplň článků 18 a 19 pracovního materiálu školy se souhrnným názvem "Vnitřní předpisy a směrnice", který mají pracovníci k dispozici.

Ve škole se postupně zavádí systém pravidelného sebehodnocení. V rámci pedagogických rad je prováděn rozbor a vyhodnocení klasifikace v jednotlivých učebních oborech a třídách.

Pro rozbor klasifikace byl zpracován a během inspekce předložen podkladový materiál "Hodnocení klasifikace a chování žáků za 1. pololetí roku 1999/2000". V rámci sjednocení klasifikace žáků ve všech předmětech byl zpracován klasifikační řád pro podmínky školy s názvem "Vnitřní klasifikační řád", který byl projednán a schválen na pedagogické radě. Vedení školy využívá pro analýzu úrovně vzdělávací činnosti i podpůrných materiálů, jako např. vlastních testů vstupních vědomostí zadávaných žákům po nástupu do 1. ročníků.

Neformálním ukazatelem kvality práce a dosahovaných výsledků žáků je úroveň závěrečných zkoušek, uplatnění absolventů školy, prezentace práce školy při každoročních vánočních

a velikonočních výstavách, úspěchy žáků v různých soutěžích atd.

Oblast vedení a motivování pracovníků je velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Systém kontrolní činnosti výchovně vzdělávacího procesu a provozu školy vychází z organizačního uspořádání a pracovních náplní jednotlivých vedoucích pracovníků. Systém kontroly provozu školy a jejího hospodaření je navíc řízen příslušnými směrnicemi, které jsou obsaženy v souhrnném materiálu "Vnitřní předpisy a směrnice".

Pravidelnou kontrolu výchovně vzdělávacího procesu provádějí ředitel, zástupkyně ředitele a vedoucí vychovatelka. Kontrola se řídí zpracovaným dokumentem "Časový plán kontrol a hospitační činnosti pro školní rok 1999/2000", který je rozpracován do jednotlivých měsíců. Hospitační činnost v teoretickém vyučování provádí v letošním školním roce pouze ředitel školy (s ohledem na maximální vytížení jediné zástupkyně ředitele). Během komplexní inspekce byly předloženy zápisy z provedených hospitací, které jsou vedeny na jednotně zpracovaném formuláři s názvem "Záznamový arch hospitační činnosti". Kvalita hospitační činnosti je na dobré úrovni, každý "Záznamový arch" obsahuje výčet uložených úkolů a opatření. Výsledky hospitací jsou s učiteli projednány a jsou přijímána opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Z výsledků a závěrů jsou formulovány obecně platné výstupy, které jsou zveřejňovány na pracovních poradách a slouží ostatním vyučujícím jako zdroj poučení nebo získání informací pro další pedagogickou práci.

V rámci kontrolní činnosti provádí ředitel namátkovou kontrolu vědomostí žáků v posledních ročnících (v období před konáním závěrečných zkoušek) zadáváním krátkých testů. Podkladem pro zpracování testů (za účelem výše uvedené kontroly) jsou vytvořené vlastní standardy vzdělávání v jednotlivých oborech, které vypracovali učitelé školy.

Kontrolní mechanismy školy jsou velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Ve všech sledovaných oblastech řízení školy zřetelně převažuje systematické a konstruktivní pojetí práce. Celkově je kvalita řízení školy velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Personální podmínky výuky a výchovy

- Celkový počet pedagogů: 27
- Celkový počet učitelů a mistrů odborné výchovy, včetně ředitele a zástupce 19
z toho pedagogů s absolvovaným studiem speciální pedagogiky 3
- Počet hodin vyučovaných pedagogy:
 - s úplnou způsobilostí pro výuku příslušného předmětu, tj. včetně absolvovaného studia speciální pedagogiky: 6,9 %
 - pedagogicky způsobilými pro výuku příslušného předmětu tj. včetně absolvovaného studia speciální pedagogiky: 6,3 %
 - pedagogicky a odborně způsobilými, avšak bez absolvovaného studia speciální pedagogiky: 27,6 %
 - odborně způsobilými, avšak bez absolvovaného studia speciální pedagogiky: 9,4 %

– pedagogicky způsobilými, avšak bez absolvovaného studia speciální pedagogiky:	9,0 %
– nezpůsobilými:	40,8 %
• Celkový počet vychovatelů	8
z toho s úplnou způsobilostí, včetně absolvovaného studia speciální pedagogiky:	0
vychovatelů s pedagogickou a odbornou způsobilostí, avšak bez absolvovaného studia speciální pedagogiky:	4
vychovatelů s odbornou způsobilostí, avšak bez absolvovaného studia speciální pedagogiky:	2
bez odborné a pedagogické způsobilosti:	2

Na stabilitu pedagogického sboru má negativní vliv přetrvávající stále nízký počet speciálních pedagogů ve škole. Dochází k časté obměně sboru. Na začátku letošního školního roku bylo nově přijato pět pedagogů. V současné době lze konstatovat, že je předpoklad zmírnit tuto nepříznivou situaci vzhledem k tomu, že pět učitelů dálkově studuje a rovněž dle vyjádření vedení školy je z řad pedagogické veřejnosti pocíťován vyšší zájem o práci.

Provoz školy zabezpečuje tým 13 provozních zaměstnanců (z toho čtyři pracují na zkrácený úvazek).

Školní jídelna

Tři kuchařky a vedoucí školní jídelny zabezpečují bezproblémový chod školního stravování. Pro žáky ubytované v internátě zajišťuje školní jídelna celodenní stravu. Zařízení školní kuchyně bylo v posledních letech modernizováno. Prostředí školní jídelny je udržováno v čistotě, stolování je na velmi dobré úrovni. V sestavování jídelníčku je dbáno na zásady správné výživy.

Výchovné poradenství

Žádný člen pedagogického sboru neabsolvoval příslušné specializační studium výchovného poradenství. Tuto oblast zajišťuje ředitel školy bez uplatnění snížené míry vyučovací povinnosti. Z rozhovoru vyplynulo, že průběžně zabezpečuje poradenskou službu pro žáky a jejich zákonné zástupce, jedná s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími institucemi, řeší aktuální výchovné problémy ve škole. Systematicky je ošetřena problematika prevence negativních společenských jevů. Ve škole aktivně pracuje protidrogová komise, byl vytvořen konkrétní kvalitní protidrogový program školy. Je vynakládáno velké úsilí ke snížení počtu žáků, kteří kouří. Jsou pořádány preventivní přednášky a besedy, prováděn průběžný průzkum ve škole. Náznaky šikany jsou aktuálně řešeny.

Internát

Součástí školy je internát s kapacitou 80 lůžek. V době inspekce bylo obsazeno 66 lůžek. Internát je umístěn přímo v budově školy. V původní budově jsou v sedmi dvou až čtyřlůžkových pokojích ubytováni chlapci, v přístavbě v šestnácti dvou až třílůžkových pokojích děvčata. Vzhledem k počtu lůžek v chlapecké části je internát zařazen do II. kategorie.

Závaznou normou pro zajišťování výchovné práce s ubytovanými žáky v době mimo vyučování je kvalitně zpracovaný „Organizační řád internátu“. Řeší provozní podmínky, režim dne,

podmínky umístění a ubytování žáků, otázky plánování a řízení činnosti, rozvržení pracovní doby zaměstnanců, organizaci vycházek ubytovaných žáků, výchovná opatření, povinnosti žáků a vychovatelů.

Inspekci byl dále předložen „Rámcový plán práce na internátě OU a PrŠ Žamberk pro školní rok 1999/2000“. Stanoveným cílem je uplatňování individuálního přístupu k žákům, dodržování hygieny, péče o zařízení školy, zkvalitnění přípravy na vyučování a správné využití volného času. Úkoly jsou rozdělené do následujících pěti oblastí: společenskovední a rozumová výchova, mravní výchova, estetická výchova, pracovní výchova a tělesná a zdravotní výchova. Tento rámcový plán je rozpracován do měsíčních plánů, ve kterých jsou již jednotlivé akce konkretizované. Rovněž jsou zpracovány týdenní plány jednotlivých výchovných skupin.

Další předložený dokument „Vnitřní řád internátu OU a PrŠ, Žamberk, Tyršova 214“, upravuje po úvodních ustanoveních práva a povinnosti ubytovaných žáků, hodnocení jejich chování, docházku na internát, dále stanovuje pravidla pro vycházky a návštěvy ubytovaných žáků.

Výchovně vzdělávací program odpovídá podmínkám internátu, skladbě ubytovaných žáků a úzce navazuje na výchovně vzdělávací práci školy. Žákům jsou nabízeny volnočasové aktivity různého zaměření.

V internátě pracuje pět výchovných skupin. Výchovně vzdělávací činnost zabezpečují vedoucí vychovatelka, pět vychovatelů a dva noční vychovatelé (každý na 0,62 pracovního úvazku).

Internát je velmi dobře materiálně vybaven a působí pozitivním estetickým dojmem. Dvě společenské místnosti jsou zařízeny audio a video technikou, vyhovujícím nábytkem pro vzdělávací i relaxační aktivity žáků. K přípravě teplých nápojů a jednoduchých jídel mají žáci k dispozici vybavenou kuchyňku. Rovněž pracovní zázemí pro vychovatele je na velmi dobré úrovni.

Součástí organizačního řádu jsou formulace týkající se výchovných opatření a pochval. Jak prokázala kontrola osobních spisů žáků, jsou o těchto opatřeních informováni zákonní zástupci žáků.

Začátkem roku 2000 byla zřízena „Rada internátu“. Je složena ze zástupců žáků všech výchovných skupin, vedoucího vychovatele, ředitele školy a zástupkyně ředitele školy. Schází se jednou za měsíc a jejím úkolem je řešení podnětů a připomínek žáků i vychovatelů.

Činnost internátu je velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 19. února 1999, čj. 14750/99-21.
2. Statut Odborného učiliště a Praktické školy, Žamberk, Tyršova 214, ze dne 29. srpna 1999.
3. Povolení výjimky z maximálního počtu žáků ve třídě pro školní rok 1999/2000 ze dne 31. srpna 1999.
4. Učební osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů odborných učilišť MŠMT čj. 20799/91/23 ze dne 23. července 1991 s platností od 1. září 1991.
5. Učební dokumenty učebního oboru 29-83-2 Řeznické a uzenářské práce vydané MŠMT ČR dne 1. srpna 1995, čj. 18271/95-24 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.
6. Učební dokumenty učebního oboru 64-64-2 Kuchařské práce vydané MŠMT ČR dne 4. srpna 1995, čj. 20157/95-24 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.

7. Učební dokumenty učebního oboru 36-44-2 Zednické práce vydané MŠMT ČR dne 7. srpna 1995, čj. 20140/95-24 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.
8. Učební dokumenty učebního oboru 31-60-2 Šití oděvů vydané MŠMT ČR dne 9. srpna 1995, čj. 20356/95-24 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.
9. Učební dokumenty učebního oboru 55-91-2 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních vydané MŠMT ČR dne 7. srpna 1995, čj. 20144/95-24 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem.
10. Učební dokumenty Praktické školy s tříletou přípravou 63-43-3 vydané MŠMT ČR dne 26. června 1996, čj. 22583/96-24 s platností od 1. září 1996 počínaje 1. ročníkem.
11. Vzdělávací program Praktické školy s jednoletou přípravou 63-41-3 vydané MŠMT ČR dne 31. července 1996, čj. 24744/96-24 s platností od 1. září 1996 počínaje 1. ročníkem.
12. Tematické plány hospitovaných předmětů.
13. Vnitřní řád školy ze dne 1. září 1998.
14. Školní žakovský řád ze dne 1. září 1998.
15. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy pro školní rok 1999/2000.
16. Rozvrh vyučovacích hodin pro školní rok 1999/2000.
17. Osobní dokumentace žáků školy.
18. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy (doklady o vzdělání).
19. Přehled počtu žáků a tříd pro školní rok 1999/2000.
20. Projekt výchovy a vzdělávání na školní roky 1999 - 2004.
21. Plán práce na školní rok 1999-2000 schválený na pedagogické radě dne 25. srpna 1999.
22. Organizační řád školy ze dne 31. srpna 1999.
23. Vnitřní předpisy a směrnice, Žamberk 1999.
24. Jednací protokol.
25. Deníky evidence odborného výcviku hospitovaných učebních skupin.
26. Smlouva o zajištění praktického vyučování uzavřena s SPV Karlovice, Zemědělská 846, Žamberk ze dne 26. srpna 1999.
27. Dohoda o zajištění odborného výcviku a jeho hmotného zabezpečení s SPV Žamberk, Karlovice, Zemědělská 846, Žamberk ze dne 3. ledna 2000.
28. Dohoda o zajištění odborného výcviku a praktického vyučování a jeho hmotném zabezpečení s SPV Jablonné nad Orlicí, A. Hanuše 142, 561 64 Jablonné nad Orlicí ze dne 14. dubna 1999.
29. Přehled smluvních pracovišť pro odborný výcvik .
30. Časový plán kontrol a hospitační činnosti pro školní rok 1999/2000.
31. Záznamové archy z hospitací prováděné vedení školy.
32. Organizační řád internátu.
33. Rámcový plán práce na internátě OU a PrŠ Žamberk.
34. Vnitřní řád internátu OU a PrŠ, Žamberk, Tyršova 214.
35. Preventivní program Škola bez drog.
36. Kniha úrazů.
37. Dotazník pro ředitele před inspekcí.
38. Dotazníky pro rodiče žáků.

39. Hospitační záznamy ze sledovaných vyučovacích hodin a odborného výcviku během inspekce.
40. Sešity a grafické práce žáků (výběr).
41. Školní kronika.

ZÁVĚR

Při inspekční činnosti byla zaznamenána následující zjištění:

pozitiva

- škola je materiálně velmi dobře zajištěna
- prostředí školy působí esteticky, má výchovný akcent
- škola umožňuje profesní přípravu žákům s hlubším mentálním postižením, případně jinými zdravotními problémy a sociálními handicapy (praktická škola s tříletou přípravou a zejména praktická škola s jednoletou přípravou)
- kvalitní řízení školy
- pozitivní přístup vyučujících k žákům

negativa

- rozdílná úroveň kvality vzdělávání (přístup učitelů k přípravě na výuku a osobnostní a odborné předpoklady vyučujících)
- dílčí, zejména formální nedostatky ve vedení povinné dokumentace školy
- dlouhodobě nízký počet pedagogů s odbornou a pedagogickou způsobilostí

Odborné učiliště a Praktická škola v Žamberku poskytuje žákům profesní přípravu na povolání kvalitně, zodpovědně plní svoji výchovně vzdělávací funkci. Celkové hodnocení školy je velmi dobré.

Na základě inspekčních zjištění a dostupných evaluačních nástrojů Česká školní inspekce konstatuje, že finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům využívány efektivně.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Mgr. Eva Škodová	Škodová v. r.
Členové týmu:	Ing. Jan Černý	Černý v. r.
	Mgr. Jan Čuma	Čuma v. r.

Ing. Jarmil Feltl

Feltl v. r.

RNDr. Radmila Hýblová

Hýblová v. r.

Mgr. Věra Nosková

Nosková v. r.

V Pardubicích dne 5. května 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. května 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Josef Kvičera

Kvičera v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-06-07	102 190/00-4033
Zřizovatel	2000-06-07	102 189/00-4033
Rada školy	Není zřízena.	

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány.